

Hazkundearen ekonomia? Ez, eskerrik asko

TXERNOBYLGO GUDUA dokumental handia ikusi berri dut Espainiako telebista publikoaren (La2) webgunean. Gazteleraz ikusi nahi duenak Interneten *La Batalla de Chernobil* bilatzea du; frantsesez, ordea, *La bataille de Tchernobyl*. Duela bizpahiru urte ez zen samurra irudikatzea “telebista kartara” nolakoa izango zen eta orain, apurka, Interneteko gero eta eskaintza zabalagoarekin eta gure hautu zehatzekin ia konturatu barik ari gara indarrean jartzen telebista ikusteko eredu berri hori. 2006an Bartzelonara egindako bidaia batean gogoan dut nola mintzo zitzaigun Vilaweb-eko zuzendari Vicent Partal Interneteko telebistaz: “Azken hamar urte hauek komunikazioaren munduan Internetek batez ere prentsa idatzari eragin dio eta datozen hamar urteetan ikusentzunezko munduan eragingo du batez ere”. Bete-beteen asmatu zuen, baina hauek hurrengorako hausnarketak dira.

Kontua da Txernobylgoaren 25. urteurrena betetzen den honetan (apirilaren 26an) ezagutzen ez nituen datu eta istorio ugari jarri dizkidala eskueran dokumentalak. Bide batez, Fukushimaoari are eta begi zorrotzagoekin begiratzeko hautua berrindartzen du. Datu eta ikuspegi asko daude, beldurgarriak gehienak, urteetan energia nuklearraren loby-a ondo estaltzeaz arduratu dena. Baina Txernobyl eta Fukushimako erreaktoreetako pitzaduretatik erradiazioa nola, informazioa ere lau haizetara barreiatzen ari da azkenean, zoritarrez beranduegi eta geldoegi.

Datu batek harritu eta izutu ninduen beste askoren artean: Txernobylgo leherketaren ondorengo egunetan, bigarren leherketa baten beldur itzelez egon zen istripuaren jarraipen lanetan ari zen zientzialarien batzordea eta berau gertatu izan balitz, gaur egun Europa osoa espazio ez-bizigarria litzateke.

Dokumentala ikusteko hautua egiten duenari ez zaio garbatuko.

ENERGIA eredu zalantzan da berriz ere Japoniako hondamendi nuklearraren ondoren: energia fosilak badoaz, energia berriztagarriek ez dute behar adina ematen, eta nuklearra indartsua bai baino arriskutsuegia da. Non da irtenbidea? “Energia nuklear seguruan”. Munduko aberatsenak beren itsuan jarraitzen dute, oximoron hori da hahemenka indartu nahi dena, hori bai, gero eta zailtasun handiagoekin. Baina gaur egun energiaz jardutean funtsean ekonomia ereduaz ari gara, mundu garatuaren ekonomia eta gizarte ereduak da krisian dagoena.

Ez da hori, ordea, zabaldu nahi den irudia. Hemen finantza krisi sakona dago, honek eragiten du ekonomi krisia eta hazkunde ekonomikoaren bidea berreskuratzeko dugunean, dena konponduta. Hori da zabaltzen ari den gezurrezko ikuspegia.

Finantza krisia, energia krisia, elikagaien krisia, krisi klimatikoa... Denak elkar lotuta daude eta ez da egiazko irtenbiderik izango guztiei aldi berean heldu barik. Eta globalki aztertuta, egia esan, hobekuntza handirako zantzu handirik ere ez da epe motzerako, besteak beste, hazkunde ekonomikoa humanitatearen garapen ereduaren ardatz izaten jarraitzen duelako. Herrialde aberatsenak ezinean dabilzanean, garapenean dauden herrialdeak datoz indartsu gorpil beraren gainean.

Hauteskunde garaiotan jasangarritasunez goxatuko zaizkigu belarriak enegarrenez, baina ekonomia jasangarriaren ereduak gero eta arrakala gehiago erakusten ditu: burbuila ekonomikoak, finantza, lehortea, migrazio erraldoiak, Fukushima, oraindik orain Txernobyl, herrialde arabiarretako errebolta... Nekez topatuko da irtenbiderik bide horretan kale itsua dagoela ohartu gabe, gaitza eten bako hazkunde ekonomikoaren eredu honetan dagoela benetan gizarteratu gabe.

Larrialdi unean segurtasunarena da garrantzitsua, Fukushimaoak erakusten duen moduan. Baina arbola horren atzean dagoen basora ere heltzea funtsezkoa da, eredu aldaketak halakoen beharrik ez duela aldarrikatu eta erakusteko. Eta arboren atzean daude, besteak beste, gure erraustegiak, superportuak eta abiadura handiko trenak.

ZORIONEZ, altermundialismoaren ohiko esparruetatik harago ere gero eta indar handiagoz ari da sustraitzen hazkunde ekonomikorik gabeko irtenbidearena. Meinhard Miegel soziologo alemana da horren adibideetako, urte luzetan Alemaniako CDU alderdi demokratikaren idazkari nagusi eta Sajoniako lehen ministro izandako Kurt Biedenkopf-en aholkulari izandakoa. 2010ean argitaratutako *Hazkunderik gabeko ongizatea* liburuan azaltzen ditu Miegelen bere ideia hauek, eta bitxia egin zait ikustea UPyD-ko eurodiputatu Francisco Sosa Wagner-ek nola laudatzen dituen Miegel eta bere tesi nagusiak. Lastima baina, 2008ko hauteskunde programan Espainian energia nuklearra erabiltzearen aldeko hautu argia egiten zuen –PPrekin batera– alderdi bakanetakoa zen berea.